

OCTOGON

ARCHITECTURE & DESIGN

MELLÉKLET

Szerkesztette:
Molnár Szilvia
Martinkó József
Fotó: Bujnovszky
Tamás

2014/3.

Publicisztika: Götz Eszter
Interjú: Szalados László
Wachsler Tamás
Puskás Imre
Sáray Zoltán

Kossuth tér mellékletünk a KÉSZ Építő Zrt. támogatásával készült

TÉRFIGYELŐ

Szerző:
Götz Eszter

Hogy Budapest a talpán keresztül barátkozik, az nyilvánvaló. Kevés látni egy új helyet vagy jelenséget: ennek a városnak a lakói odamennek, bejárják, végiglépkedik, így döntik el, kell-e nekik vagy sem. A néhány hete átadott – egyelőre még nem teljesen kész, de már bejárható – Kossuth tér állja a talpalás próbáját. A megújult tér sohasem kihalt. Persze a legtöbb kíváncsi délután-este érkezik, és rendszerint a bejárásnak igen sajátos alakzatát választják. Először megnézik a vízmedencét, aztán hátraügetnek a Dunát néző József Attilához – ha valaha lesz olyan felmérés, hogy melyik fővárosi köztéri szoborhoz fűződik a legerősebb, érdekeltségtől független, csupán szívbeli vonzódása az itt élőknek, ez a szomorú dinnyehéj-pásztor áll majd az első helyen –, és csak ezután lépnek be a korábbi „Tiltott Város” területére. Oda, ahol évtizedekig csak fakabátok és fekete autók álltak, most viszont szabad a bejárás. A tér átalakításával a Parlament ugyanis közvetlenül, egészen a bordázott falakig megközelíthető. A József Attila-szobor előtti mellvéden midig ül néhány fiatal, az onnan a part felé vezető

lépcső már most is olyan zsúfolt, mintha a dunai oldalon nem folynának még gőzerővel az építési munkák.

Innen aztán tetszőleges a próbajarat további útja. Le lehet nézni a földre süllyesztett, még nem kész 56-os emlékhely golyó lyuggatta rozsdás acéllemezei közé – a téren egyelőre ez az egyetlen kortárs plasztikai elem –, végigülni a padokat, amelyek végre kényelmesek tágasak, szépen simulnak a test alá és van belőlük elég. Aztán kipróbálni a zöldfelületek közötti kisebb, és a tér közepét ünnepélyesen kitöltő nagyobb méretű gránitburkolat taktilis élményét. Az üzenet a cipőtalon keresztül is átjön: a pusztá, dísztelen középső, tónusában szürke placc a díszszemlék, felvonulások, hivatalos demonstrációk helye lesz, míg az oldalsó sávokat a közhasználat uralja, a maga szabad módján. A járólapok közül váratlanul felgomolygó pára szellemesen ellensúlyozza a sok köfelületet. A növényzetet parterrekbe foglaló gesztus nem erőltetett, inkább védelmező, az ültetett zöld honos, jól ismert fajtákat mutat, semmi fellengzős nincs benne; a sarjadó füre figyelmeztető táblák egyelőre

hasznosak. Tiltás, zárlat vagy bármiféle korlátozás nem érzékelhető, még az autóval bejutást akadályozó gránitkockák is mint ha inkább a napozó turistákat szolgálnák, mintsem a biztonságot.

A tér szimmetriája mindent meghatároz, kissé merev, ami érthető, hiszen a Parlament szimmetriája, a traktusok által kijelölt és a tér felé meghosszabbított tengelyek vezetik a koncepciót. Az 56-os emlékhely megfelelője az északkeleti oldalon a szintén föld alá vitt parlamenti Kötár, a déli szélén rekonstruált állapotában visszahelyezett Rákóczi-szoborral északon a Kossuth-szoborcsoport néz szembe. Utóbbinak egyelőre a főalakja készült el. A talpazat némiképp szétterpeszkedik, ám a további szoboralakok végül kiegyensúlyozzák majd. A vízmedence is kétfelé nyílik, a kettő közötti tengelyben, a Parlament főbejáratára nézve áll a 33 méter magas, karcús acéltű, az Országzászló rúdja, alatta díszörséggel, de ez nem zavarja a vízbe belepancsoló turistákat, és fordítva. Általában véve itt senki nem zavar senkit.

Az új térnek talán ez a legnagyobb élménye. Anyyira erőteljes és emelkedett, hogy

még a befogadásnak, az elfogadásnak egy finom, szimbolikus gesztusa is belefér: a délkeleti oldalon, az egyik sétány közepét elfoglaló öreg fal gyökere kiemelkedik a tér síkjából, ezt a burkolat kis dombocskával követi, mintha így nőtt volna fa is, út is, együtt. Ezt a fát nézve megsiratjuk a térről 2013-ban kivágott 76 fát, de a 133 újonnan ültetett fa idővel megnő, és ha kitakarni nem is fogja az Országház tömbjét, mint a korábbiak, de lombot és oxigént biztosít majd.

A tér elrendezésében jutott hely az ünnepeknek és a mindennapoknak, az évente idelátogató félmillió turista nemsokára már nem a téren hömpölyög, hanem az új látogatóközponton át jut be az épületbe. Ismét lesz Parlamenti Múzeum és ahhoz kapcsolódó kikötő is a Dunán. A képviselői autók lekerülnek a mélygarázsba, a teret végre használni lehet. Sokkal nagyobb felületen, mint bármikor azelőtt, mert a villamos ugyan maradt (a pályája egy plusz kanyarral

módosult, és így végképp elegáns ívekkel kontúrozza a teret), de a térről teljesen kizárták az autóforgalmat, és a dunai oldalon is, a könyvtárhoz vezető lépcsők alján is újra megnyitották a korzót.

Mindez hosszú évek döntéseinek következménye. 2007-ben a Főváros, hogy a finanszírozási nehézségek ellenére esélyt adjon a megújulásnak, a Kossuth teret 50 évre használatba adta a Parlamentnek. Utóbbi még abban az évben kiírt és lebonyolított egy térrendezési tervpályázatot, majd jött a recesszió és sokáig semmi sem történt. Majd 2011-ben egy kormányhatározat kiemelt nemzeti emlékhellyé nyilvánította, ekkor felgyorsult az évek óta stagnáló folyamat, és most, 2014 tavaszán a tér jelentős része késznek mondható. A tervben szerepel még Zala György Andrassy-lovasszobrának, amely 1906-tól egészen 1949-ig volt része a Parlament előtti reprezentációs térelemeknek, illetve a néhai Tisza-szobornak

újraöntött változata. Ezek egyelőre hiányoznak, de alapjaiban, tehát térszerkezetében, anyaghasználatában és a részletek kialakításában az újragondolás láthatóan sikeres. Összhatásában szorosabban kapcsolódik a Vértanúk teréhez, részleteiben utal a mögötte folyó Dunára, összeköt és kiemel, igazi városi fókusz. A teret körülvevő forgalom a gyalogosok tempójára lassult, és ez a ritmusváltás fölerősíti a Parlament feltáruló látványát. A letisztult, visszafogott vonalvezetés, a puritán anyaghasználat, a kevés szín és a néhány játékos elem finom, mégis semleges keretbe foglalja a Parlament neogótikus karakterét. A Kossuth tér levegős, jól tagolt tér lett, amely az utóbbi három évben folyamatosan port nyelő Belvárosba a váltál jóval kevesebb látványos reprezentációt, viszont jóval nagyvonalúbb térélményt hozott. Nem egy múltat a mába vizionáló politikai porond, hanem kortárs ízléssel formált és sokféle használatra alkalmas városi agóra.

KOSSUTH LAJOS TÉR REKONSTRUKCIÓ, PARLAMENTI MÚZEUM, LÁTOGATÓKÖZPONT ÉS MÉLYGARÁZS

A PROJEKT FŐBB RÉSZTVEVŐI:

Építész vezető tervező: Tima Zoltán (KÖZTI Zrt.)

Tér- és tájépítész vezető tervező: Mohácsi Sándor (s73)

Építető: Országgyűlés Hivatala – Steindl Imre Program

Generál tervező: KÖZTI Zrt.

Generál kivitelező: KÉSZ Építő Zrt.

Tervezés éve: 2012

Építés éve: 2014

Építész tervező: Németh Tamás (1965)

Építész munkatársak: Molnár Tibor, Tölgyesi Kaplony,
Papp Dóra, Szabó Máté, Ráti Orsolya

Építészet/Belsőépítészet: Tima Stúdió, KÖZTI Zrt. - Parlamenti
Múzeum, Látogatóközpont
UVATERV Zrt. - Mélygarázs

Tájépítészet: s73 Kft.

Tartószerkezetek:

KÖZTI Zrt. - Parlamenti Múzeum

UVATERV Zrt. - Látogatóközpont és mélygarázs

Épületgépészet:

KÖZTI Zrt. - Parlamenti Múzeum, Látogatóközpont

UVATERV Zrt. – mélygarázs

Elektromos Rendszerek:

KÖZTI Zrt. - Parlamenti Múzeum, Látogatóközpont

UVATERV Zrt. – mélygarázs

Gyengeáram:

KÖZTI Zrt. - Parlamenti Múzeum, Látogatóközpont

UVATERV Zrt. - mélygarázs

IQ Kft.

Acélszerkezetek gyártása, szerelése: KÉSZ Ipari Gyártó Kft.

Elektromos, gépész munkák: MATECH Kft.

Partfal építése: MAHARD Vízépítő Kft.

Szigetelések: Pataky és Horváth Kft.

Tűzvédelem: MÉBART Bt., OPTOMM Kft.

Akusztika: UNSZOL Bt.

Garázstechnológia: UVATERV Zrt.

Konyhatechnológia: LIGET Építész és Mérnöki Iroda

Felvonók: OTIS Kft.

Tér és díszvilágítás: LISYS Zrt.

Vízgépészet: TECHNOCONSULT Kft.

Közmű tervező: FŐMTERV Zrt.

Forgalomtechnika: FŐMTERV Zrt.

SVÁBA SZILÁRD – PROJEKTIGAZGATÓ (ÓBUDA-ÚJLAK ZRT.)

A Steindl Imre Programban résztvevő lebonyolítói csapat vezetőjeként úgy gondolom, a Parlamentet körülölelő eredetileg is impozáns nemzeti főtér, a mai kor elvárásainak megfelelően újult meg. A Programban résztvevő szervezetek összehangolt és felelősségteljes munkájára volt szükség a mérnöki szakágak jelentős vertikumát

felölőlelő térrekonstrukciós feladat sikeres megvalósítása érdekében.

Mérnökként büszkém és elégedett teszem, hogy a csapattal elvégzett munka végeredménye egy olyan tér lett ahová jó érzés kimenni akár egy könnyű délutáni séta erejéig, de egyben méltó módon csatlakozik a Parlament épületéhez.

ALÁZAT ÉS TISZTESSÉG

Interjú Szalados Lászlóval, a KÉSZ Építő Zrt. vezérigazgatójával

Farsang Barbara: A Kossuth tér átalakításának egyik legfontosabb célkitűzése a közel hét és félhektáryi terület új funkciókkal történő bővítése mellett a Ház építészeti jelentőségét kiemelő látványos térkonceptió megvalósítása. Mi volt pontosan a feladatuk a beruházás során?
Szalados László: A párhuzamosan több ütemben zajló rekonstrukció a terület teljes megújítását foglalja magában, amely magas- és mélyépítési megbízásokat egyaránt tartalmaz. A Kossuth tér épületei által határolt térfelületen a tereprendezés, a különböző közművek kiváltása, felújítása, valamint a biológiailag aktív zöld- és vízfelületek kialakítása volt a feladatunk. A Parlament Duna felőli oldala is felújításra került, újra megnyílt a sétány, amely mintegy 48 méteres szakaszon a partfal meghosszabbítását tette szükségessé. Ugyancsak mélyépítési feladatunk volt a tér északi részén, az Országház és az úgynevezett Amerikai ház közötti területen kialakításra kerülő 600 férőhelyes, háromszintes mélygarázs, valamint a szintén felszín alatti, közel 3000 m²-es látogatóközpont multifunkcionális épületének kivitelezése. Ennek egyik külön eleme, és egyben érdekessége a Parlament északi udvara alá süllyesztett Parlamenti Múzeum, amely a magyarság évezredes Kárpát-medencei államszervező politikai munkásságát mutatja majd be. A komplex rehabilitáció részeként kiemelt szerepet kap a Kossuth tér felőli díszvilágítás kiépítése is, ezzel várhatóan a nyár végére készülünk majd el. Egy másik szerződés keretén belül a terület déli végén található Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium épületének átfogó homlokzati és tetőrekonstrukciója is a beruházás fontos eleme, kivitelezése a tér építésével párhuzamosan folyt, és folyik napjainkban is, a munkálatok ennél is nagyjából a nyárra fejeződnek be.

Ez a több elemből álló, rendkívül összetett fejlesztés meglehetősen komplex, és szoros együttműködést kívánt a különböző szakági kivitelezők között. Milyen határidők betartására volt szükség?

A térfelületi munkáknál a rendelkezésre álló idő kevesebb, mint egy év volt, míg a mélygarázs, és az ehhez kapcsolódó látogatóközpont esetében a tavalyi hatalmas árvíz sajnos további 20 nappal csökkentette ezt az egyébként is rendkívül szűkös határidőt. Természetesen vitathatatlán tény, hogy az enyhe téli időjárás leginkább a térfelületen végzett munkáknak kedvezett, így az 1-2 hetes leálláson kívül szinte folyamatos munkavégzéssel számolhattunk.

Az időjárás viszontagságain túl, előfordult olyan nem várt esemény, amely megnehezítette, vagy esetleg módosításra is kényszerítette a kivitelezést?

Az építési engedély egyik fő kritériuma volt, hogy a Parlament működését és a napi közel 3500 látogató zökkenőmentes bejutását, várakoztatását zavartalanul biztosítani kell a kivitelezés ideje alatt. Ez a néhány apróság-nak tűnő kritérium rengeteg fejtörést okozott, hiszen a munkaterületen előkerülő bombák, és hadísírok miatt a tűzszerészek részvétele is csaknem mindennaposá vált. Természetesen rendszeresen mértünk szállópor-szintet, valamint zajterhelést, annak érdekében, hogy a téren, illetve a környéken élők, és dolgozók mindennapjait a legkevésbé zavarjuk a felújítás idején. Talán a rakparti átalakítás során a közlekedést említeném még nehezítő körülménynek, hiszen itt a teljes szakasz lezárásra került több mint másfél hónapra. Az augusztus 20-ai átadást követően ugyan újra megnyílt a forgalom, azonban pár héttel később megkezdődött az Olimpia park építése, valamint a Nádor utca felújítása, így az V. kerület szinte egybefüggő építési területté változott, ami a helyszíni anyagmozgatást, logisztikát nagymértékben megnehezítette a számunkra. Szerencsére azonban olyan jelentősebb esemény, amely a Ház működését ellehetlenítette volna, nem fordult elő a munkálatok alatt.

A Kossuth tér átlátható, nagyvonalú térszerkezete 21. századi építészeti eszközökkel jeleníti meg Steindl Imre eredeti elgondolását. Milyen kortárs elemeket, eljárásokat alkalmaztak a kivitelezés során?
Leginkább két érdekes és látványos megoldást emelnék ki. Az egyik a látogatóközpont homogén, fehér látszóbeton szerkezete, amely a téralakítás szigorúsága mellett önálló esztétikai elemként funkcionál. Egy ilyen hangsúlyos építészeti eszköz megjelenésénél rendkívül sok múlik a részletek, szerkezeti kapcsolatok tervezésén, csakúgy, mint a helyszíni kivitelezésen, hiszen a zsaluzatból kikerülő betonfelület nem, vagy csak kis mértékben javítható. Éppen ezért számtalan egyeztetés, és hosszadalmas kísérletező, előkészítő munka előzte meg a végleges forma kialakítását. A másik fontos építészeti elem a térburkolat nagy részét adó andezit, amely Nagybánya mellől érkezett különböző méretre, és formára fel dolgozva. Fontos szempont volt, hogy lehetőleg Kárpát-medencei kőzetet használjunk, így a környezetvédelmi irányelveket szem előtt tartva sikerült csökkentenünk a szállítási távolságokat is.

Egy ekkora beruházás hatalmas kihívást jelent mindegyik fél számára. Mennyire volt zökkenőmentes a tervezőkkel való közös munka?

Ismeretségünk régebbi időre nyúlik vissza, hiszen több korábbi projekten is dolgoztunk már együtt Tima Zoltánnal, így nyilván ez is nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az egyeztetési folyamatok gyorsan és problémamentesen teltek. Mindezek mellett maximális alázattal kezeltük a megbízást, amelyben elsődleges szempont a tisztességes, magas színvonalon, minőségben és határidőre elvégzett munka volt. Ebbe a célkitűzésbe nem

fért bele a tervek újragondolása, de természetesen minden javaslatunkat, amely a gazdaságosabb kialakítást célozta, jó pár esetben elfogadták.

A KÉSZ Építő Zrt. életében milyen jelentőségűnek számít a Kossuth tér rekonstrukciója?

Mélyépítő igazgatóságunk közel 3 éve alakult, azóta pedig több vidéki település funkcióbővítő városfelújítása kapcsán sikerült különböző stílusú és szerkezetű közteret kialakítanunk. A tavalyi évben ilyen volt például az orosházi, vagy a pannonhalmi főtér rekonstrukciója. Természetesen nagyon sok szép tér van hazánkban, de hierarchiáját tekintve a nemzet főtere a legkiemeltebb nemzeti emlékhelyünk. A kivitelezés során egyébként jó volt megtapasztalni, hogy a tér megvalósítása mögött egy olyan erős szándék húzódik meg, amely maximálisan aktív, és gördülékeny együttmű-

ködést generált a résztvevő felek között. Biztos vagyok benne, hogy ez a fajta hozzáállás nem csak mérhetetlen energiát és pénzt takarít meg mindenki számára, de jelentősen növeli a hatékonyságot is.

Mennyire elégedett az eredménnyel?

Mindig azt mondom, hogy ha kicsit több időnk lett volna, akkor valószínűleg még szebb lehetne a végeredmény. Ettől eltekintve azonban nagyon elégedett vagyok, hiszen méltatlanul rossz állapotok uralkodtak a felújítás előtt. Gyakorlatilag inkább távol tartotta az embereket a korábbi kialakítás, amely mind struktúrájában, mind állapotában nem engedte érvényesülni az Országház és a környező épületek látványát. Természetesen látjuk a saját hibáinkat, ezeket ki is javítjuk, de úgy gondolom, hogy teljes mértékben azonosultunk a feladattal, amelynek megvalósítására méltán lehetünk büszkéek.

SZÖGI ZOLTÁN, AZ EDUTUS FŐISKOLA VEZÉRIGAZGATÓJA

Az Edutus Főiskola fenntartójaként, tekintettel arra, hogy az Edutus Főiskola egyik helyszíne a Falk Miksa utca Kossuth tér felőli része, naponta láthattam a megújítás mozzanatait. Elsőként láthattam a terveket, hiszen az Edutus Főiskola Falk Miksa utcai épülete adott otthont a Steindl Imre Program bemutatásának. A Kossuth tér a felújítást megelőzően inkább egy elhanyagolt, átmenő forgalomtól zsúfolt tér benyo-

mását keltette. A Parlament épülete csak nagyon távolról volt megtekinthető. A felújítást és átépítést követően számomra szimpatikus módon csak a villamosközlekedés maradt, így egy nyugodt, a Parlament épületének teret engedő helyet alakítottak ki. Saját tapasztalat, hogy sokkal több turista és vendég fordul meg a téren. A térről eltűntek a parkoló autók, így egy átlátható és emberközelit teret kaptunk.

PARLAMENT ÉS EGY XXI. SZÁZADI TÉR

Beszélgetés Wachsler Tamással,
a Steindl Imre Program igazgatójával,
aki az interjú fotóit is készítette

Torma Tamás: Volt-e olyan előzetes elképzelésed, amihez mindenképpen ragaszkodni akartál ebben a rendkívül bonyolult, sok egyeztetést követelő helyzetben?

Wachsler Tamás: Ha azt mondom, nem volt vízióm...?

Egy idő után csak volt?

Egyszerűen csak próbáltam nyitott maradni. Nem vagyok tervező, továbbá a legalapvetőbb döntéseket sem én hozom, így az volt az alapállásom: próbáljunk minél több akadályt eltakarítani az útból. Volt egy csomó körülmény, amit mindenki megváltoztathatatlanak gondolt, aki korábban a Kossuth térről foglalkozott.

Például?

Például a villamos nyomvonala, a földalatti központi vízvezeték nyomvonala, aztán, hogy az egész térről beszélhetünk-e vagy nem, át lehet-e törni a Parlament falát vagy nem, hozzá lehet-e csapni a rakpartot a megnövekedő sétányhoz vagy nem - ezeket és még sok másat korábban mind megváltoztathatatlan peremfeltételnek tekintették. Bár a megvalósult terv nem független a 2007-ben, az első tervpályázaton nyertes s73 terveitől - itt is ők voltak a tájépítészek a KÖZTI alvállalkozójaként -, de az akkori terv például csak szorosan a térről szólt, az is csak a villamospálya vonalán belül, és csak később egészült ki egy mélygarázs és a látogatóközpont tervével. Az akkori elképzelés szerint valahol a tér délkeleti oldalán épült volna a mélygarázs, ahonnan nem lehetett volna közvetlenül bemenni a Parlamentbe. Az első látogatóközpont terve sem számolt közvetlen kapcsolattal, valahol az Országház északi szárnyától keletre lement volna a látogató a központba, gondolom, ott először leveszi a kabátját - majd visszaveszi, mert újra fel kellett volna vennie ahhoz, hogy bemehessen a Házba.

Tehát szűkebbek voltak az úgynevezett peremfeltételek...

Nyilván a tervezőknek lett volna ötlete, de akkor, ott a döntéshozók nem számoltak például azzal, hogy közvetlen kapcsolattal be lehet menni a Parlament épületébe. Vagy ott van az úgynevezett SENTAB-vízvezeték kérdése, ami ugyan csak egy „sima” közműnek tűnik, de ez egy irdatlan méretű - 1200-as - nagynyomású vasbeton szerkezetű vízcső. Sok-sok kilométeren fut ilyen a főváros alatt, általában csak akkor szerzünk tudomást róla, amikor robbanásszerűen eltörik valahol és több méteres szökőkút lesz a forgalom közepén. Ez a cső, ha megsérül, ridegen törik, gyakorlatilag szétrobban - a Kossuth téren a főváros legnagyobb ilyen vízvezetéke ment keresztül, sokkal nagyobb nyomással és vízhozammal, mint az, ami nemrég a Gellért teret öntötte el. És pont ott volt a nyomvonala, ahol ma a mélygarázs van... Először mindenki azt gondolta: ehhez nyilván nem lehet hozzányúlni. Én az egyik első egyeztetésen kérdeztem

a vízügyeseket: nem lehetne ezzel kezdeni valamit? Mint a viccben a nyuszika és a medve halállistája... mert váratlanul azt a választ kaptuk, hogy: dehogynem! Visszatérve tehát az eredeti kérdésre: nem, nem volt vízióm arról, mi és hova kerüljön. Azt volt a szerepfelfogásom, hogy akadályokat kell eltávolítanom, hogy minél több lehetőség közül választhasson a döntéshozó, minél szabadabban tervezhessen a tervező.

Vagy a villamos, az autósforgalom ügye...

A tér korábban egy zavaros közlekedési csomópont volt. A villamos pályáját átlósan vezették át a tér déli oldalán, és ez azt eredményezte, hogy az a térrész lényegében két háromszögre tagolódott, a túlsó háromszöget ráadásul még egy parkolóval is megerhelték. Ahhoz jöttek még az autós útvonalak, egy sétány – ez azt eredményezte, hogy nem volt tíz négyzetméter összefüggő terület, ami valódi térként funkcionált. Közlekedésmérnöki szempontból nyilván az az ideális, ha a villamos nyílegyenes pályán fut, de amikor a villamos a Kossuth tér déli oldalán átlósan vágott át, az a teret gyakorlatilag „megerőszakolta”. Részleteiben megfelelő megoldásnak tűnt, de teljesen figyelmen kívül hagytak más, magasabb rendű szempontokat. Amikor sok évvel ezelőtt döntöttek, a közlekedésmérnöki álláspont mellett más nem került terítékre. Márpedig egyirányú megközelítésben nem szülehet jó végeredmény. Egyszerűbben: korábban a döntéshozóknak sokáig nem volt víziója a térről.

Most viszont, miután döntés született a Károlyi-szobor eltávolításáról, ez egyben a peremfeltételeket is kitolta északon, azaz megnőtt a tér átalakításába bevonható terület is.

A Károlyi-szobor eltávolítása és a szobrokkal kapcsolatos helyzet éppen számomra volt az egyik peremfeltétel. Amikor idekerültem már megszületett az az országgyűlési határozat, ami képzőművészeti szempontból az 1944-es állapotok visszaállítását írta elő: azok a szobrok, amelyek 1944-ben, a szoborrombolások megkezdése előtt már itt voltak, legyenek itt újra, amik pedig 1944-ben még nem voltak itt, azok menjenek a térről. Nekem tehát nem voltak kész tervek a fejemben, meg óB-s ce-

A régi közműalagút elbontás közben

Eredetileg két ilyen föld alatti építményen (illetve a fölöttük lévő szökőkút vizén) keresztül jutott friss levegő a Házba. Most kiástuk, értelmes funkciót kapnak, látogathatók lesznek

Az utolsó pár tízezer köbméter föld

ruza és pausz a kezemben, hogy mindentféle nagy ívű vonalakat rajzoljak. Amikor 2011 nyarán elkezdtem ezzel foglalkozni, az első fontos lépés az volt, hogy elkészíttsek egy olyan előkészítő tanulmányt, ami az alapkérdéseket teszi fel a döntéshozóknak. Tehát mekkora mélygarázs legyen, mekkora látogatóközpont és hol? Erre egyébként kilenc változatot dolgoztunk ki: kisebbet, nagyobbakat, északon, keleten, délen... Ennek alapján alapvetéseket tettünk (mekkora mélygarázs, látogatóközpont, mindezek hol legyenek; hogy a Parlament XV-ös udvarának lefedésével szülessen újra a Parlamenti Múzeum, hogyan módosulhat a villamos pályája, hogy a tér legyen gyakorlatilag autómentes, hogy az alsó rakparton is legyen sétány, és hasonló alapvető kérdésekben született döntés. Ez került be a tervezői programba, ennek alapján készült el 2012 nyarára a koncepcióterv. Ehhez a tervhez képest azután (éppen ezért) nem voltak később jelentős módosulások, mert a legfontosabb kérdéseket az elején sikerült véglegesen tisztázni. Persze a tervezési és az építkezési szakaszban is felmerültek olyan körülmények, amelyek kisebb átgondolásra, módosításra kényszerítettek – így lett például az átalakítás része a Parlament két szellőzőalagútjának végén megtalált föld alatti létesítmény, ezek a föld alatti hasznos területeket növelték meg.

Nyilván rengeteg, egymásnak ellentmondó szempontnak kellett megfelelni. Amikor a tervezők, Tima Zoliék megkapták, hogy mi mindennek kell majd eleget tenni, kifejezetten úgy tűnt, ezek gyakran egymást kizáró feltételek. Például a tér legyen átjárható, de legyen jól körülhatárolt biztonsági zóna. Feleljen meg a Steindl-féle elképzeléseknek, de legyen XXI. századi is... Ugyan nem vagyok tervező, azt viszont megtanultam, hogy ha csomó dolog elsőre lehetetlennek tűnik is, kreatív tervezői gondolkodással később gyakran megoldhatók lesznek. Ezek tehát belekerültek a tervezői programba és az épí-

Felsőházi terem

Növekvő víz

Csodálkozva figyel az életnagyságú gipszszobor, hogyan rejtőzik el a nagy szobor

A jövőhagyott gipszminta pontos méreteit pantográfval viszik át a kötömbre, amiben benne rejtőzik a végleges szobor

Hazajött a Rákóczi-szobor

tészeket dicséri, hogy az ellentétesnek tűnő szempontokat sikerült összhangba hozni.

Mi várt Steindl a Parlament elé kerülő térről?

Volt néhány skicce, de ő nem foglalkozott külön a térrel, hiszen még az Országház átadása előtt meghalt. De azt mindenképpen elvárta, hogy legyen a Házra tiszta rálátás, a másik pedig, hogy mivel a Kossuth tér – akkor Országház tér – legnagyobb attrakciója az Országház, ezért kértik olyan teret teremteni köré, ahol semmi nem rivalizál vele, semmi nem takarja ki esetleg. Ezért kellett a térre koncepciótlanul beültetett fákat kivágni.

Nehéz persze összehasonlítani, hiszen akkor csupasz téren kezdtek apró fák növekedni, most pedig már meglévő fákat kellett ritkítani.

Összességében a kivágáskor volt némi hangzavar, de úgy érzem, ezt a legtöbbet mára megemésztették. Visszatérve Steindlre: ez a tér úgy egy tér, hogy közben alapvetően három elkülönülő térből áll: a Ház előtereként szolgáló nagy keleti tér, de ott vannak a déli és északi térrészek is. Valahogy úgy kellett megoldani, hogy miközben elkerülhetetlenül szétválnak, mégis kapcsolódjanak össze. És nemcsak a közös vizuális elemekkel, hanem működjenek is együtt. Szerintem ezt sikerült megvalósítani.

Mi van még hátra?

Magán a téren maradt még néhány garanciális javítanivaló. Nyár elejére elkészülnek a bronzszobrok, tehát délen Andrassy lovas szobra, északon

pedig a Tisza István emlékmű, nyár derekára a Kossuth-szoborcsoport is. Hamarosan a mélygarázs és látogatóközpont is működni fog. A látogatóközpont „belakása”, a Parlamenti Múzeum berendezése még egy ideig el fog húzódni. Azután ott van még az úgynevezett METESZ-székház. Arról megoszlanak a vélemények, hogy ez eredetileg jó vagy nem annyira jó épülete, abban azonban mindenki egyetért, hogy a mostani állapotában ez egy vizuális seb a téren, amivel kezdeni kell majd valamit. Erre kormányzati szándék is van, folyik a kisajátítás, idővel az Országgyűlés Hivatalává lesz. Szép munka lesz, egy építésznek még nagyon ki kell majd találnia... Ugyanakkor én azt is gondolom, ha már egy ilyen jelentős beruházással átalakult a nemzet főtere, annak valamilyen „gravitációja” is lesz, idővel a tér többi épülete is megújul majd. Akár politikai, várospolitikai döntés eredményeként, akár egyszerűen azért, mert a lakók is érezni fogják a tér állapota és a lepukkant épületek közötti feszültséget. Azt remélem, a következő néhány évben a többi nagy épületnek, közöttük a lakóházaknak is megvalósul majd a rekonstrukciója.

Aki követte az építkezést tudja, hogy végig szenvedélyesen fotóztál (láthatók: www.flickr.com/photos/eclipse_chaser – TT.). Ezekből úgy tudom, könyv is készül.

Igazából két könyv készül. Egyik a Parlamentről szól majd, amin már 4-5 éve elkezdtem gondolkodni – meglepetés lesz a szerzőtársam, a személye most még titok. A másik pedig valóban egy fotóalbum lesz, ami kifejezetten a Kossuth tér átépítéséről szól majd.

▲ A Látogatóközpont 6 méter magas edzettüveg-táblákból épített homlokzata

TÉRFELTÁRÁS

Puskás Imrével, a KÉSZ Építő Zrt.

mélyépítési igazgatójával beszélgettünk

Molnár Szilvia: A közelmúltban a kezembe került egy 1836-os Budapest térképmetszet, amin nagyon jól lehetett látni, hogy a jelenlegi Kossuth tér területén egykor egy nagy alapterületű, közvetlen folyami kapcsolattal kialakított piac működött. Felmerült bennem, hogy tekintve a Parlament hatalmas méreteire: nagyon komoly alapozásra kell gondolnunk az épület, a tér esetében. Mit tapasztaltak ezzel kapcsolatban?

Puskás Imre: Az építkezés tapasztalatai azt mutatták, hogy a Kossuth tér területe az eltelt évszázad alatt folyamatosan alakult, így a mélyebb ágyazati részek is. Az időről időre megeseett átalakítások, a háború okozta károk, új-építések nyomán rendkívül inhomogén altalaj fogadott bennünket, kivitelezőket. Gyakorlatilag a közművekből nem tudtunk a munkálatok megkezdése előtt felkészülni: nagyon sok régi közművezeték – például a régi gázvilágításhoz tartozóak – a földben maradtak. Vagyis korábbi, megelőző korokból úgynevezett genplan-ek (egyesített közműterv) nem maradtak ránk. Amikor a feltárt munkaterületen rátaláltunk egy-egy régi közművezetékre, akkor a továbblépés előtt fel kellett deríteni a teljes nyomvonalát, így a kivitelezés tervezett menetét az ilyen esetek rövidebb időre, de megakasztották. Természetesen készültünk erre, így az időbeli és térbeli organizáció tervezésénél eleve A, B és C variációt is készítettünk. Nem csupán a hely különlegessége és a fent vázolt körülmények, hanem a rendkívül rövid kivitelezési idő – egy év – is indokolta ezt az eljárást. Felkészültünk arra, hogy gyakorlatilag bármi történik, akkor sem állhatunk le, a felmerülő problémára gyors és megfelelő választ kell adnunk, minden esetben. Lényegében nem beszélhettünk hagyományos módú kivitelezésről, a Kossuth tér esetében folyamatos feltárásokat kellett végeznünk, amelyek során a régi palaalapotól a háború utáni területrendezés törmelékein, csontvázakon, bombán át nagyon sok mindent rejtett a föld. Ez a terület a Parlament felépülését követően teljességgel soha nem lett feltárva. Ebben részben nyilván tudatosság is volt, hiszen ez egy speciális, helyszín – állambiztonsági szempontból például.

A helyszín specialitása mellett a helyzet is különleges lehetett a kivitelezés számára: turisták, látogatói csoportok szinte állandó jelenlétével és a folyamatos parlamenti munkával is számolniuk kellett. Hogyan készültek fel ezekre a situációkra?

A kivitelezés ideje alatt három folyosót tartottunk nyitva a területen. Egyrészt a Parlamentet ellátó szolgáltatók, beszállítók számára, de külön folyosót nyitottunk a Parlamentben dolgozók részére, a harmadik folyosó pedig a Parlamentet látogatók kiszolgálását segítette. Mobilkerítések is segítették a terelést, alapvetően mindvégig „kötött pályán” tudtak az emberek a tér környékén és a kijelölt területen mozogni, vagyis senki nem juthatott be

a munkaterületre. Gyakorlatilag velünk dolgozott egy organizációs csoport, akik az első perctől kezdve a kivitelezés legvégéig segítették a munkánkat. Minden héten úgynevezett organizációs kooperációt tartottunk, amelyen együtt volt az említett csoport, a megrendelő és a mérnökeink azért, hogy az induló hétre felkészüljenek – például delegációk érkezésére. Hiszen nem egyszerűen arról volt szó itt, a Kossuth téren, hogy egy adott ponton egyszerűen megnyitottuk a lezárt területet az érkező delegáció előtt, hanem nagyon komoly biztonsági előkészületekkel járt együtt minden egyes megnyitás. Ezekre, az ilyen jellegű ellátásra is fel kellett készülnünk. Egyébként még most sem vonultunk le, mivel az átadás után még három hónapon át a cégünk tartja fenn a teret, vagyis fokozatosan veszi át tőlünk a leendő üzemeltető.

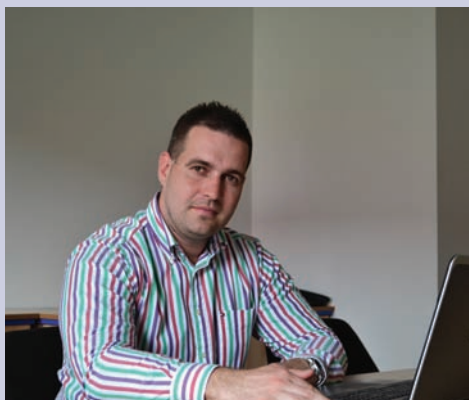
A Duna ingadozása, illetve a tavaly nyári árvíz nem befolyásolta a munkájukat?

De igen, sajnos befolyásolta a kivitelezést az árvíz. Gyakorlatilag a rakparti építést, a mélygarázs és a látogatóközpont-építést is le kellett állítanunk, a teljes addigi organizációt pedig át kellett terveznünk. Az áradás lényegében egy hónapot vett el a tervezett időből, hiszen az árvíz elő és utóélete – érkezése és levonulása – egyaránt meghatározta a munkánkat. Az árvíz hatását, például a mélygarázásra lehetett prognosztizálni, azonban gondolnunk kellett azzal is, hogy az élet felülírhatja a prognózist. Komoly próbatétel volt az az időszak.

Különösen nagyszabású kivitelezés esetében ritkán esik szó a technológiai sorrendről. Arról, hogy mi mit követ és miért az építéskor. A Kossuth tér rekonstrukciójánál mi volt a sorrend?

Első lépésként a régi burkolatokat kellett megszüntetnünk és minden anyagnak a megfelelő helyet kellett biztosítanunk – beleértve a bontott anyagokat, utcabútorokat, zászlótartót, szobortalapzatokat és szobrokat stb. Az áthelyezésekkel, deponálásokkal időben párhuzamosan indult a régi közművek feltárása, megszüntetésük, és az újak kiépítése. Vagyis a bontás és építés átfedésben történt. Tulajdonképpen sakktableszerűen folyt a kivitelezés: ha leállás volt valamilyen probléma miatt, akkor máshol haladtunk tovább és később, amikor megtaláltuk a felmerült problémára adható legjobb megoldást, akkor visszatértünk és befejeztük a munkát. Mindez nem azt jelenti, hogy megjelenésében bármi változott a téren: minden a tervek alapján született meg.

TÁPAI ÁRPÁD - LÉTESÍTMÉNYFELELŐS (KOSSUTH TÉR)

Az építőiparban dolgozók számára fontos szempont az alkotás, létrehozás, a régi megújítása, amikor a papíron szereplő tervekkel sok munka árán létrejön a végeredmény. A Kossuth tér rekonstrukciója jól példázta ezt a szempontot, hiszen nemzetünk főterének európai színvonalú megújítása kiemelkedő feladatot jelentett - mind szakmailag, mind emberileg - ami fontos mérföldkő mindannyiunk számára. A tér tájépítészeti letisztult, rendezett vonalaival áttekinthetővé vált, remekül kiemelkedik a Parla-

ment csodálatos épülete. Az átadás óta eltelt rövid idő alatt is örömmel tapasztaltuk, hogyan válik központi találkozóhellyé a tér. Turisztikai szempontból is kiindulópont lett, a turisták és a budapesti lakosok is birtokba vették, ami talán köszönhető a gépkocsik kizárásának is, melyre a mélygarázs jelentette a végső megoldást. Kollégáim, mint a kivitelező csapat nevében is kijelenthetem, hogy megtisztelő feladat volt részt venni ebben a projektben, hozzájárulni ahhoz, hogy a Parlament méltó környezetbe kerüljön.

◀ Feszített, látszóbeton-gerendákkal alátámasztott üvegtetőn át a Parlament homlokzata

Az anyaghasználatban vagy technológiában találunk sajátosságokat? A teljes területen természetes kővel burkoltunk. Felhasználásuk és a geometriai kialakításuk is egészen kivételes, speciális. A nemzet főterét gránittal borítottuk, egyedi méretű lapokkal (50 x 100 x 15 cm). A szinthatárolók is javarészt tömbkőből készültek, szintén gránitból. A közel 50 ezer négyzetméternyi burkolat nagyjából 80-85 százaléka andezit. Az anyagok kiválasztása hosszú időt vett igénybe, olyan lelőhelyeket kellett találnunk, amelyek folyamatos ellátást biztosítottak számunkra, és emellett egyenletesen és megbízhatóan magas minőségű anyagot képesek szállítani, így az andezit Erdélyből, a gránit Csehországból, Ausztriából és Lengyelországból érkezett. A kőanyag nagyszerű minősége, az egyedi kialakítás és az elrendezésük – párosítva a közel 40 fajta, vagyis nagyon változatos növényanyaggal –

úgy gondolom, nagyon szép végeredményt hozott. Sok ember, sok résztvevő elgondolása teljesült ebben a megjelenésben.

A saját szakmai életútjára vetítve mit jelent a Kossuth tér rekonstrukciója? Amikor a munkáltatóim felkértek erre a feladatra, akkor legelőször a feladattal járó óriási felelősség jutott eszembe. Ez a megbízók, a tervezők, a munkáltatóim és a közvetlen kollégáim felé való felelősséget egyaránt jelenti. Sok ember sorsát befolyásolja, hogy hogyan megy végig egy projekt. Nem minden évben épít Kossuth teret az ember. Aztán a felelősség után a sorban, a találkozás szó jutott eszembe: a múlt és a jelen találkozásának, összhangjának a megteremtése, majd ezen keresztül a tér kompozíciójának, az anyagok, az anyagi minőségek közötti harmónia megteremtése a megrendelői igényeknek megfelelően. Azt hiszem, ezeket jelenti számomra ez a rekonstrukció.

Fotó: Wachler Tamás

A KOSSUTH TÉR MÉLYE

Interjú Sáray Zoltánnal, a Kossuth téri mélygarázs-projekt igazgatójával

Molnár Szilvia: Ha csupán önmagában a helyszínt tekintjük, bizonyára abszolút egyedi kivitelezési projekt lehetett a Kossuth tér rekonstrukciója, közelebbről a Házon belüli, részben az épület alatti létesítmények, mint a Parlamenti Múzeum, illetve a térfelszín alattiak, mint a mélygarázs, a Látogatóközpont. Amennyiben a KÉSZ Építő Zrt. eddigi munkáival vetnénk össze, akkor miben volt más, mint az eddigiek?

Sáray Zoltán: Általában az organizációt, az esetenként napi szintű egyeztetést a megbízóval mindenképpen megemlíteném (hiszen a Parlamenten belül is dolgoztunk). Hatalmas mennyiségű betont, acélt kellett behordanunk a felszín alatti részekre. S mindezt megnehezítette, hogy közben felszíni munkák is folytak a területen, a téren. Gyakorlatilag minimális volt a felvonulási területünk, jórészt a rakpart felől emeltük be az építési területre a szükséges anyagokat. A függőleges anyagmozgatást 4 toronydaru összehangolt munkája végezte.

Milyen mélységben kellett dolgozniuk?

Négy szintről beszélünk, ebből három szintet foglal el a mélygarázs, valamint – a mélygarázs legfelső szintjére ültenve – egy szintet a Látogatóközpont tere. Ennek a négyszintes alépítménynek az alsó síkja 13 méter mélyen van a föld alatt.

Miközben önök a mélyben dolgoztak, a felszíni közlekedés előtt nyitva állt a terület?

Nem, a határoló épületek mentén kerítéssel zártuk le végig a területet. Puskás Imre csapatával, ők a közműveket és a térfelszínt építették ki, szoros egyeztetésben voltuk az egész kivitelezés folyamán, hogy úgy férjünk hozzá a mélygarázshoz, hogy mindeközben ne akadályozzuk a téren folyó munkát.

Puskás Imre azt mesélte nekünk, hogy roppant inhomogén a tér területe, az altalaj. Feltárásakor különböző összetételű talajrétegek, vegyes anyagok, „a háború maradványai” fogadták őket. Azon a területen, abban a mélységben ahol önök dolgoztak, mit tapasztaltak?

Nálunk ez nem igazán volt jellemző, hiszen mi résfalás alapozással dolgoztunk. Ezzel a technikával készült a mélygarázs, és ez szinte teljesen kizárja a hasonló „meglepetéseket”. Lényegében egy zárt dobozban építettünk, amit onnantól fogva, hogy elkészülnek a határoló falak, nem befolyásol a talajvíz, sem pedig a talajmechanika. Egyedül a tavaly nyári árvíz idején történt meg, hogy elkerülendő az esetleg érkező víz nyomásából eredő károkat, az áradás előtti időben – az árvíz levonulásáig – a statikus által előírt vízmennyiséggel fel kellett tölteni a már kész területet.

Milyen alapterületekről beszélünk az önök által épített létesítmények esetében?

Nagyjából 30 ezer négyzetméter az összesített alapterülete a garázs-szinteknek, a Látogatóközpont közel 3000 négyzetméteres. A Parlamenti Múzeum pedig 400 négyzetméter alapterülettel épült meg. A tér közműveinek kiépítésével egy időben indult a mi munkánk is, most már csupán a Látogatóközpont és a Parlamenti Múzeum belső installálásának

PINTYŐKE MARCELL (KÉSZ ÉPÍTŐ ZRT.) MARKETING ÉS KOMMUNIKÁCIÓS IGAZGATÓ

Az a pillanat belém égett, mikor március 14-én este az építési kerítést elbontották. Arra számítottam, hogy talán egy-két járókelő, turista andalog át a nyitott téren, de ennek ellenére a Kossuth tér percek alatt benépesült. Egyhelyben toporgó emberek mosolyogva, kíváncsian várták, hogy egy év után megtehessek az első lépéseket a nemzet főterén. Ott ahol emberek ezrei dolgoztak azért, hogy az álom valósággá váljon, ahol nemrég gépek, építőanyagok jelezték: itt értéket teremtenek. Tervezők, mérnökök, szakemberek, munkások önzetlen erőfeszítését „használhatja” minden büszke magyar és országunk vendége. Egy olyan példaértékű

együttműködés gyümölcsét, mely mögé kivétel nélkül állt be mindenki. Legyen az államférfi, alkotó, tervező, építő vagy kíváncsi járókelő. Akik hittek benne, s azok is akik kételkedtek, együtt bizonyosodhatnak meg arról, hogy elkészült Magyarország főtere. Szívem szerint egyenként gratulálnék minden embernek, akinek része van a sikerben, de legyen ez a pár sor a köszönet helye. Köszönöm. Köszönöm a csodát, amit megélhettem, amit ma már bárki átélhet aki áthalad a téren.

Műgyantás terazzo-burkolat, fehér látszóbeton és üveg varázsolják egymeművé a Látogatóközpont belső terét

utolsó fázisa zajlik (interjúkat április 10-én rögzítettük – szerk.). Vagyis, egy év alatt született meg az említett három létesítmény.

Milyen anyagokat használtak, amelyek különlegessé, egyedivé teszik a létesítmények belső tereit?

Mind a mélygarázs, mind pedig a Látogatóközpont monolit vasbetonból épült meg. Ami a Látogatóközpontot igazán különlegessé teszi, az egyrészt a tér fehér színű látszóbeton-fala és a födém. Ez hosszas technológiai kísérlet eredményeként született meg: sok időnkbe telt – legalább két hónap kellett – amíg megtaláltuk azt a szintet, leegyeztettük a zsalutábla-képeket, lesarkítások mértékét és lehetőségét, vagyis azt a repedésmentes, esztétikailag tökéletes megoldást, amivel mind a tervezők, mind pedig a megrendelő maximálisan megelégedtek. De kivételes, igencsak lassan kivitelezhető műgyantás terazzo-burkolatot készítettünk a Látogatóközpontba és a Parlamenti Múzeumba, ennek az árnyalata szinte megegyező a látszóbeton színével.

Miért lassú a terrazóval dolgozni?

Általában nagyon sok munkafolyamatot igényel. Ráadásul ennél a projektnél télen kellett kialakítanunk a burkolatot és ehhez az anyaghoz +10 fok feletti hőmérsékletre van szükség a kivitelezési területen. Vagyis az állandó hőmérsékletet tartanunk kellett. Másrészt 4-5 munkafázis szükséges, amire kialakítják a padló szerkezetét, ezt követően legalább 3-4 munkafázisból áll a csiszolás, amit a vaxolás és polírozás fázisai követnek. Tehát nagyon sok lépésben készül el ez a típusú felület. A beépített anyagokra visszatérve, mindenképpen megemlíteném az üveget. A Parlamenti Múzeum fűthető, üveggerendákkal és fehér, feszített látszóbeton-gerendákkal alátámasztott üvegtetőt kapott. De a Látogatóközpontban is alkalmaztunk üveget, ott üveghomlokzat készült, ami 6 méter magas edzett táblákból épült meg. Ilyen méretű táblákat itthon nem tudunk volna

leedzetni, így külföldről kellett a táblákat beszerezni. Ugyancsak különlegesek és nagy kihívást jelentettek a bronzszínű rámpalehajtók homlokfalainak és néhány fémből készült homlokzatnak a kialakítása. Ezek változó vastagságú rozsdamentes-acéllemezekből készültek, a vastagság helyenként eléri a 10 millimétert is és egy részük, különböző lyukátmérővel perforált. A látszóbetonhoz hasonlóan ezek esetében is hosszas kísérletezés, kutatás előzte meg a kivitelezést, amire rátaláltunk a tervezőknek és a megrendelőnek egyaránt megfelelő anyagra és technológiára. Ami ugyancsak kivételes, a körülmények szempontjából, az a Parlamenti Múzeum, ami a Parlamenten át és a Látogatóközponton keresztül egyaránt megközelíthető. Ennek a területét úgy alakítottuk ki – pontosabban súlyesztettük le egy szinttel az épületen belüli földszinhez képest –, hogy biztonságtechnikailag abszolút kiemelt szintű helyszínről volt/van szó. Folyamatos parlamenti működés mellett, figyelve porra, zajra, végeztük a munkánkat. Jó érzés elmondani, hogy soha semmilyen probléma nem merült fel a kiviteli situációkkal kapcsolatban. Ami az építés fizikai körülményeit illeti: egy 2,5 méter széles kapun át kellett az összes anyagot behordanunk a múzeumi térbe, majd a törmelékeket és a földet kihordanunk onnan.

Mindig érdekel, különösen egy ilyen volumenű megbízás esetén, hogy milyen érzésekkel tekintenek vissza a résztvevők a munkájukra. Így most megkérdezem, hogy szakmailag mit jelent az ön számára ez a projekt? Minden speciális, különleges kihívásokat magában foglaló feladatnak nagyon örülök, függetlenül attól, hogy milyen sokat kell vele dolgoznom. Maga a mélygarázs technológiai szempontból ugyan nem, de méretét tekintve mindenképpen érdekesnek tekinthető, kihívás volt. A Parlamenti Múzeum és a Látogatóközpont pedig a magasabb igény szinten kialakított és nagyon magas esztétikai minősége miatt lesz emlékezetes számomra.

KÉSZ

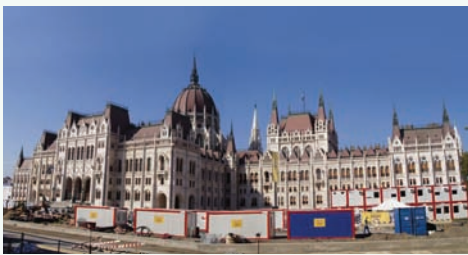
a Nemzet Főtere

A megújult Kossuth Lajos tér büszke kivitelezője a KÉSZ Építő Zrt.

A tudásra építünk.

www.kesz.hu

ERGONOM Kft. = Építőipari biztonsági és Egészségvédelmi Koordinátor

Az Ergonom Munkavédelmi Szolgáltató Kft. 1990-ben alakult. A több mint húsz év során olyan szervezetet és szolgáltatási portfóliót alakítottunk ki, mellyel képesek vagyunk az ország egész területén szolgáltatni és széles, a jogszabályok által előírt munkáltatói feladatkörökhöz segítséget nyújtani. Létrejött a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásunk, gépvizsgáló laboratóriumunk, majd a teljes tevékenység lefedése érdekében felállítottuk a környezetvédelmi szolgálatunkat is.

Szakembereink rendelkeznek a biztonsági és egészségvédelmi koordinátor feladatainak ellátásához szükséges építőipari és munkabiztonsági tapasztalatokkal és végzettséggel.

Fontosabb, az építőiparban szerzett tapasztalataink:

- Kossuth tér rekonstrukciója 2013-14
- Budapesti 4-es metróvonal I. szakasz - 05/A szerződés Fővám tér szerkezet
- M6 Autópálya, Szekszárd - Boly (144+200 és 192+200 közötti útszakasz)
- M6-M9 csomópont (141+300 és 142+200 közötti útszakasz) és kapcsolódó létesítményei
- M0 Északi Duna-híd (Megyeri Híd)
- M7 Kőröshegyi völgyhíd
- M7 Becsehely - Letenye
- TEVA Zrt. Gödöllő - gyárberuházás
- Számos szennyvízcsatorna-kivitelezési projekt

ERGONOM MUNKAVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ KFT. - Biztonság, naprakész jogszabálykövetéssel

7100 Szekszárd, Tartsay V. u. 16.

Tel: +36 74 419 448; +36 30 2479 222

E-mail: info@ergonom.hu

www.ergonom.hu

A jövő tervezőinek

ROMPOX®
A fugázás forradalma!

ALAKart
www.alakart.hu

think green
digital

Sutba a láncfűrészsel!
Megjelent magazinunk digitális változata.

Klikk ide: www.digitalstand.hu/octogon
www.dimag.hu/octogon

3527 Miskolc József Attila u. 49

Tel.: 46/ 500-940

Fax: 46/ 500-948

Web: www.telvill.hu e-mail: telvill@telvill.hu

LAN és WAN megoldások
Digitális telefonközpontok
IP telefónia

Kis- és középfeszültségű
Hálózatok
Út- és térvilágítás
Transzformátor állomások

Optikai kábelhálózatok
Rézkábelhálózatok
Hang- és adatkommunikáció
Távközlési alépítmények

Tervezés Szaktanácsadás Kivitelezés

INTELLIGENS VÉSZVILÁGÍTÁSI RENDSZEREK

TERVEZÉS

KARBANTARTÁS

BEÜZEMELÉS

www.lumentron.eu